

Vlaanderen
is landbouw & visserij

DE VLAAMSE AGROHANDEL IN 2022

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

www.vlaanderen.be/landbouw

////////////////////////////////////

DE VLAAMSE AGROHANDEL IN 2022

////////////////////////////////////

Auteurs:

Tom Van Bogaert, Jonathan Platteau

Lector:

Timo Delveaux

INHOUD

Samenvatting.....	5
1 Situering en scope agrohandelsrapport.....	6
2 Kerncijfers Vlaamse agrohandel.....	7
3 In de ban van inflatie en oorlog in Oekraïne.....	10
4 Focus op agrarische producten.....	12
4.1 Aardappelen.....	12
4.2 Granen.....	12
4.3 Oliehoudende zaden.....	13
4.4 Groenten.....	14
4.5 Fruit.....	15
4.6 Sierteelt.....	17
4.7 Vleesvee.....	17
4.8 Zuivel.....	18
4.9 Varkens.....	19
4.10 Pluimvee.....	20
4.11 Vis en zeevruchten.....	21
5 Focus op handelspartners.....	22
5.1 Export.....	22
5.2 Import.....	23
5.3 Handelssaldo.....	23
5.4 Het Verenigd Koninkrijk na de Brexit.....	24
6 Aandeel van Vlaanderen in België en EU.....	26
7 Vooruitblik op 2023.....	29

SAMENVATTING

Vlaanderen is en blijft een netto-exporteur van agrarische producten. De invoer bedraagt in 2022 46,4 miljard euro en de uitvoer 53,8 miljard euro. Het handelsoverschot ligt daarmee op recordhoogte: +7,5 miljard euro. In vergelijking met 2021 is zowel de invoer als de uitvoer met bijna een kwart gestegen. Vlaanderen wordt gekenmerkt door een open economie en een exportgerichte agrovoedingsindustrie. Het positieve saldo wijst erop dat de Vlaamse agrovoedingssector meerwaarde creëert. We voeren veelal onbewerkte bulkproducten in en voeren in meer of mindere mate verwerkte producten uit.

De groei van de handelswaarde is te danken aan de sterke inflatie. Het totale volume van de agrohandel is vrij constant gebleven, al zijn er verschillen tussen productgroepen. In 2022 was er op jaarbasis in België een toename van de prijzen voor goederen en diensten van 10,3%, aangewakkerd door fors stijgende voedsel- en vooral energieprijzen. De oorlog in Oekraïne versterkte de inflatie. Daarnaast speelt ook nog de heropleving van de economie na de covid-19-crisis die in 2020 begon.

Ook de totale Vlaamse in- en uitvoer van goederen nam in waarde toe, en zelfs een pak sterker dan bij de agrohandel. Voedingsproducten zijn net iets minder conjunctuur- en crisisgevoelig omdat de consumptie ervan niet of nauwelijks uitgesteld kan worden. Vlaanderen heeft in 2022 een tekort bij de totale goederenhandel door de duurdere ingevoerde aardolie en aardgas.

Zuivelproducten zijn in 2022 ons belangrijkste product binnen de totale agrohandel. Ze laten de hoogste invoer- en uitvoerwaarde optekenen. Kunstmest staat in 2022 verrassend op de tweede plaats bij de exportproducten en wordt gevolgd door vers vlees en cacao-producten. Het grootste handelsoverschot is er voor aardappelbereidingen, gevolgd door vers vlees, cacao-producten, banketbakkerswerk, bier, bestrijdingsmiddelen en diepvriesgroenten. Vlaanderen, centraal gelegen in het welvarende West-Europa, importeert via zijn havens veel uitheemse producten, zoals bananen en kiwi's, die deels voor de wederuitvoer bestemd zijn. Een aanzienlijk handelstekort is er bij oliezaden (koolzaad en soja), granen (tarwe, gerst en maïs), oliën, koffie, cacao, wijn, vis en zeevruchten.

Frankrijk is onze voornaamste afzetmarkt, goed voor 10,4 miljard euro. Nederland en Duitsland volgen met respectievelijk 9,6 miljard euro en 7,9 miljard euro. Het Verenigd Koninkrijk staat afgescheiden op de vierde plaats. De export naar over het Kanaal blijft ook na de Brexit gestaag stijgen. De twee voornaamste niet-Europese klanten zijn de Verenigde Staten en China.

Nederland exporteert voor 12,9 miljard euro aan agrohandelsproducten naar Vlaanderen en is met 28% van de invoerwaarde veruit onze belangrijkste leverancier. Daarna volgen Frankrijk en Duitsland. 31% van de geïmporteerde producten komt van buiten de EU. Vlaanderen boekt het grootste agrohandelsoverschot met het Verenigd Koninkrijk, gevolgd door Duitsland en Frankrijk. Met Nederland, Brazilië, Ivoorkust, Canada en Australië is er een stevig handelstekort.

Het Vlaamse aandeel in de totale Belgische invoer van agrarische producten bedraagt 86,5%, bij de uitvoer is dat 84,5%. Het aandeel van Vlaanderen in de EU-handel van agrarische producten zit rond de 6,5% bij de invoer en 7% bij de uitvoer. België is in de EU de zesde grootste uitvoerder van agrarische producten, na Nederland, Duitsland, Frankrijk, Spanje en Italië, en heeft het vierde grootste agrohandelsoverschot, na Nederland, Polen en Spanje.

Uit voorlopige cijfers blijkt dat de groei van de agrohandel zich in de eerste drie maanden van 2023 doorzet, maar in iets mindere mate dan in dezelfde periode van 2022. De nog altijd duidelijke toename van de agrohandel, met een aantal goed boerende producten zoals aardappelbereidingen bij de uitvoer en koolzaad bij de invoer, staat in contrast met de totale Vlaamse handel, waar er zich een kleine daling optekent. De inflatie staat intussen ook al op een lager peil door de fikse daling van de energieprijzen.

////////////////////////////////////

1 SITUERING EN SCOPE AGROHANDELSRAPPORT

Naar jaarlijkse gewoonte blikken we in dit rapport terug op de prestaties van onze buitenlandse handel van agrarische producten in het voorbije jaar op basis van gegevens van de Nationale Bank van België (NBB) en de Comext-databank van Eurostat.

De focus ligt op de Vlaamse agrohandelscijfers en niet de Belgische. Op Vlaams niveau zijn cijfers beschikbaar vanaf 2014. Langere tijdreeksen zijn niet mogelijk.

We kiezen in het rapport in de regel voor de handelscijfers in waarde (euro) en niet in hoeveelheid (ton), omdat dit meer inzicht geeft in het economisch belang en we de verschillende categorieën zo beter met elkaar kunnen vergelijken.

De cijfers zijn een weergave van de rechtstreekse in- en uitvoerbewegingen van goederen tussen twee landen op basis van het communautaire concept dat vergelijking mogelijk maakt met andere EU-lidstaten. Doorvoer van producten zit eveneens in de cijfers. België ligt centraal in het welvarende West-Europa en is een belangrijk transitland met de havens van Antwerpen en Zeebrugge. Een deel van de ingevoerde producten wordt, niet of licht bewerkt, verder geëxporteerd naar andere landen. In Nederland gaat het bij de landbouwgoederen (primaire, onbewerkte en secundaire, bewerkte producten) om 35% van de exportwaarde. Uit een vergelijking van het communautaire concept met het nationale concept blijkt dat het in Vlaanderen bij de agrohandelsproducten om 26% gaat. Het Nederlandse landbouwhandelsrapport van Wageningen Economic Research en het Centraal Bureau voor de Statistiek ('De Nederlandse agrarische sector in internationaal verband – editie 2023') leert dat de eigen economie veel meer overhoudt aan de export van eigen landbouwproducten dan uit de wederuitvoer van landbouwgoederen. De handel tussen de gewesten binnen België is niet meegenomen.

De agrohandel is ingedeeld in vijf productgroepen:

- akkerbouwproducten
- dierlijke producten
- tuinbouwproducten
- agro-industriële producten (bestrijdingsmiddelen, landbouwmaterieel en meststoffen)
- overige producten (vis, schaal- en weekdieren, dranken, oliën en vetten, veevoeders)

Dit rapport bestrijkt dus een brede waaier aan producten, van eetbare producten die een directe link hebben met landbouw en visserij, zoals groenten, fruit, melk, vlees en vis, tot bewerkte voeding en dranken van de voedingsindustrie, zoals koekjes en chocolade (allebei akkerbouwproducten) en bier (overige producten). Ook niet-voeding is goed vertegenwoordigd, bijvoorbeeld de producten van rechtstreekse toeleveranciers van de landbouw.

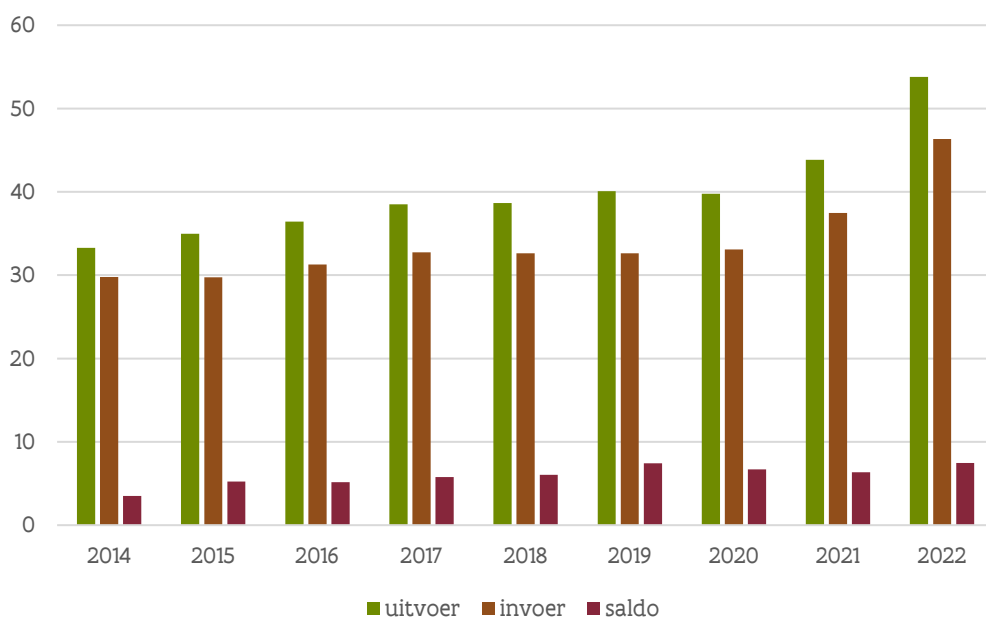
We plaatsen de cijfers in een Belgisch en Europees kader. De eigen productie en consumptie, maar ook de markt- en prijsontwikkelingen op de wereldmarkt en eventuele handelsbeperkingen spelen een rol bij de handel. Bij de evolutie van de handelscijfers moet er rekening gehouden worden met de consumptieprijsindex en de wisselkoersen.

////////////////////////////////////

2 KERNCIJFERS VLAAMSE AGROHANDEL

Vlaanderen voert in 2022 agrarische producten uit ter waarde van 53,8 miljard euro. De invoerwaarde bedraagt 46,4 miljard euro. Het handelsoverschot ligt daarmee op recordhoogte: +7,5 miljard euro. In vergelijking met 2021 is zowel de invoer als de uitvoer sterk gestegen. De uitvoer groeide met +22,7%, de invoer met +23,7%. Ook het handelsoverschot is fors toegenomen met +17,3%. In vergelijking met 2014 is de invoer en uitvoer met meer dan de helft toegenomen en het overschot verdubbeld. Vlaanderen wordt gekenmerkt door een open economie en een exportgerichte agrovoedingsindustrie.

Figuur 1: agrarische invoer, uitvoer en handelssaldo, in miljard euro, Vlaanderen, 2014-2022

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

De inflatie is een bepalende factor bij de groei in 2022, want prijsstijgingen van agrarische producten maken duidelijk het verschil. Het totale volume van de agrohandel is vrij constant gebleven, al zijn er verschillen tussen de productgroepen: de invoer steeg met 1% naar 44,1 miljoen ton, de uitvoer daalde zelfs met 1,5% naar 39,5 miljoen ton.

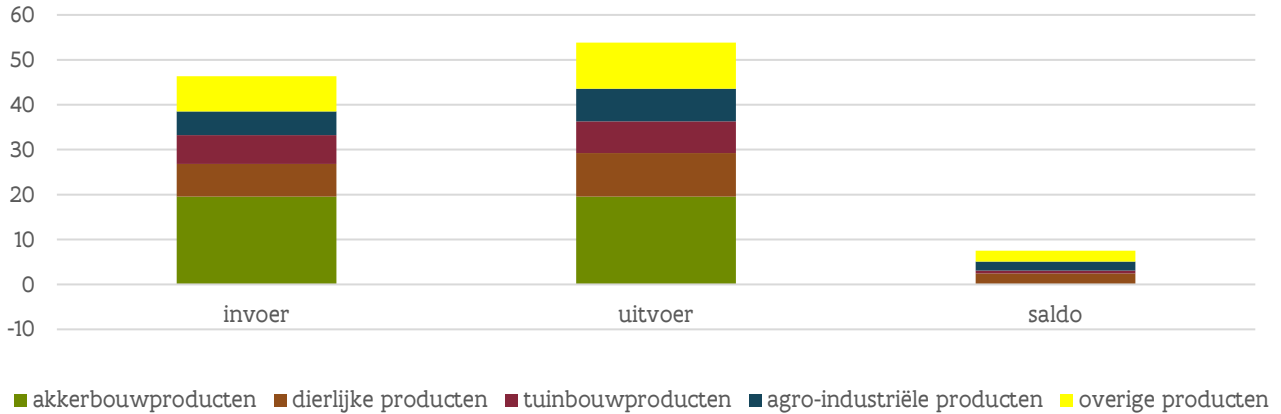
De akkerbouwproducten zijn met voorsprong de belangrijkste productgroep voor de agrohandel, met een in- en uitvoer van telkens 19,6 miljard euro. Het is dan ook een heel brede categorie met basisproducten als granen en oliehoudende zaden, die voor menselijke en dierlijke consumptie bestemd zijn, uitheemse producten zoals koffiebonen, rijst en cacao, en verwerkte producten, zoals deegwaren, koekjes en chocolade. Bij de uitvoer staan de overige producten (vis, schaal- en weekdieren, dranken, oliën en vetten, veevoerders) (10,2 miljard euro) en de dierlijke producten (9,7 miljard euro) op de plaatsen twee en drie, bij de invoer staan de overige producten (7,8 miljard euro) voor de dierlijke producten (7,3 miljard euro).

Vooraf de dierlijke producten (met een saldo van +2,5 miljard euro) en de overige producten (+2,4 miljard euro) dragen bij tot het Vlaamse handelsoverschot. Ook de agro-industriële producten (+2,0 miljard euro) en de tuinbouwproducten (+0,6 miljard euro) noteren een overschot. Bij akkerbouwproducten is het verschil tussen invoer- en uitvoerwaarde gering (saldo van -40 miljoen euro), maar dat er voor het eerst sinds jaren een tekort in deze categorie is, wijst op de stijgende prijzen in 2022 voor granen, oliezaden en andere inputs voor de landbouw en agrovoedingsindustrie. Het totale positieve saldo wijst erop dat de

Vlaamse agrovoedingssector meerwaarde creëert. We voeren veel onbewerkte bulkproducten in (bv. cacao, tarwe, gerst, soja en levende dieren) en voeren in meer of mindere mate verwerkte producten uit (bv. chocolade, koekjes, bier, zuivel en vlees).

Figuur 2: agrarische invoer, uitvoer en handelssaldo opgesplitst per productgroep, in miljard euro, Vlaanderen, 2022

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

Zuivelproducten zijn ons belangrijkste handelsproduct binnen de totale agrohandel. Ze laten de hoogste invoer- en uitvoerwaarde optekenen. Kunstmest staat verrassend op de tweede plaats bij de exportproducten in 2022. Ook andere agro-industriële producten staan in de top tien, zoals landbouwmaterieel en bestrijdingsmiddelen. Andere sterkhouders zijn vers vlees, cacao producten, aardappelbereidingen, banketbakerswerk, diepvriesgroenten en bier, die elk een handelsoverschot van meer dan 1 miljard euro laten optekenen. De export van vers fruit scoort ook hoog, maar daar zit veel doorvoer van bananen, kiwi's en ander uitheems fruit bij. In vergelijking met 2021 is de uitvoer van meststoffen (+117%), aardappelbereidingen (+52%), bestrijdingsmiddelen (+49%) en margarine (+33%) er sterk op vooruitgegaan. De uitvoer van bier (-8%) zakte voor het tweede jaar op rij.

Tabel 1: uitvoerwaarde en handelssaldo van de 15 belangrijkste agrarische exportproducten, in miljoen euro, Vlaanderen, 2022

product	uitvoerwaarde	saldo
zuivelproducten	4 037,6	380,5
meststoffen	3 260,9	512,9
vers vlees	3 160,6	1 848,0
cacao producten	3 043,1	1 330,3
landbouwmaterieel	2 441,8	493,1
aardappelbereidingen	2 337,6	2 059,2
banketbakerswerk	2 290,7	1 269,4
veevoeders	2 110,6	532,4
vers fruit	2 075,9	177,2
bestrijdingsmiddelen	1 622,1	1 005,7
diepvriesgroenten	1 383,5	1 007,8
margarine en spijsvetten	1 309,9	1 014,8
oliën	1 187,4	-1 346,0
bier	1 128,4	1 030,0
alcohol	1 054,1	575,5

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

////////////////////////////////////

Ook bij de invoer staan meststoffen op de tweede plaats. Oliën, landbouwmaterieel en vers fruit (voornamelijk zuidvruchten) vervolledigen de top vijf. Een aanzienlijk handelstekort is er bij oliën, koolzaad, koffie, wijn, vis en schaal- en weekdieren. Hetzelfde geldt trouwens voor tarwe, gerst, maïs, soja en cacao. In vergelijking met 2021 is de invoerwaarde van meststoffen (+151%), koffie (+81%), koolzaad (+59%) en schaal- en weekdieren (+38%) fors gestegen. Vers fruit noteert tegen de trend in een daling (-10%).

Tabel 2: invoerwaarde en handelssaldo van de 15 belangrijkste agrarische importproducten, in miljoen euro, Vlaanderen, 2022

product	invoerwaarde	saldo
zuivelproducten	3 657,1	380,5
meststoffen	2 748,1	512,9
oliën	2 533,4	-1 346,0
landbouwmaterieel	1 948,6	493,1
vers fruit	1 898,6	177,2
cacaoproducten	1 712,8	1 330,3
kool- en raapzaad	1 683,8	-677,7
koffie	1 498,3	-926,0
veevoeders	1 578,2	532,4
vers vlees	1 312,6	1 848,0
vis	1 027,8	-535,2
banketbakkerswerk	1 021,3	1 269,4
wijn	995,1	-465,9
schaal- en weekdieren	912,3	-333,1
water en limonade	839,7	-52,8

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

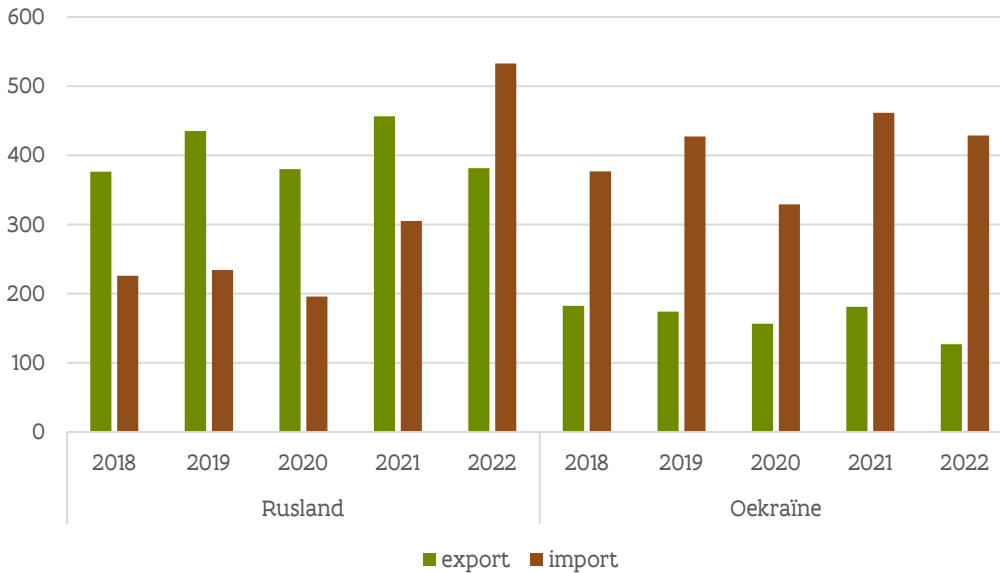
Het spreekt voor zich dat de handel binnen de EU omvangrijker is dan de handel met derde landen. Vlaanderen ligt in Europa immers zeer centraal in een welvarende regio met belangrijke afnemers en leveranciers. 73% van de export van agrarische producten gaat naar de andere EU-landen. Van alle ingevoerde agrarische producten is 69% afkomstig uit de EU. Het agrohandelsoverschot met de EU is met +7,1 miljard erg groot. Met de landen buiten de EU is er een beperkt positief saldo van +349 miljoen euro. We voeren handel met de hele wereld, maar in monetaire termen steken Nederland, Frankrijk en Duitsland erboven uit. In 2022 zijn onze buurlanden (incl. Luxemburg), goed voor 55% van de invoer en 53% van de uitvoer.

Een grote verandering is dat het Verenigd Koninkrijk, een belangrijke handelspartner voor agrovoeding, sinds 2021 buiten de EU valt. In 2020 bedroeg het aandeel van de EU bij de totale uitvoer nog 82% en liep het handelsoverschot met de EU op tot 8,7 miljard euro. Met de rest van de wereld had Vlaanderen daarentegen een aanzienlijk handelstekort van 2,1 miljard euro. De rol van Groot-Brittannië in die verschuiving is fundamenteel.

Bij Wit-Rusland, bondgenoot van Rusland, is de invoer in 2022 wel ingestort, van 95 miljoen euro naar 12 miljoen euro, omdat we veel minder meststoffen uit het land geïmporteerd hebben. De uitvoer bleef constant (circa 14,5 miljoen euro).

Figuur 3: agrarische handel met Rusland en Oekraïne, in miljoen euro, Vlaanderen, 2018-2022

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

De evolutie van de agrohandel is een complex samenspel van factoren. Daarbij spelen de binnenlandse productie en consumptie een rol, het aanbod en het verbruik in andere landen, de samenhang met andere goederen, handelsakkoorden, wereldwijde prijs- en marktevoluties, wisselkoersen, enz. De voorbije jaren hadden de coronacrisis en de uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de EU een grote impact. In 2022 waren er nog maar weinig coronamaatregelen en zette de heropleving van de economie zich na het moeilijke coronajaar 2020 door. Op het belang van Groot-Brittannië gaan we in bij het hoofdstuk over de handelspartners.

Zoals eerder vermeld is de totale invoer van agrarische producten met 24% gestegen tegenover 2021 (46,4 miljard euro), en de uitvoer met 23% (53,8 miljard euro). Daardoor is het overschot met 17% toegenomen (+7,5 miljard euro). De agrohandel toont iets minder sterke verschuivingen dan de totale Vlaamse handel: volgens Statistiek Vlaanderen op basis van INR-gegevens groeide de totale uitvoer van goederen in 2022 met 26% naar 480 miljard euro; de invoer kwam op 495 miljard euro, of 32% hoger dan in 2021. Voor het tweede jaar op rij is dat een vrij forse toename van de uit- en invoercijfers. Dat heeft zowel te maken met de heropleving van de economie na de covid-19-crisis van 2020 als met de toegenomen inflatie. De handelsstromen zijn immers in lopende prijzen uitgedrukt. Vlaanderen heeft in 2022 een tekort bij de totale handel van goederen door de duurdere ingevoerde aardolie en aardgas. De beperktere groei van de agrohandel hangt ermee samen dat voedsel een geringere conjunctuur- en crisisgevoeligheid heeft omdat de consumptie niet of nauwelijks uitgesteld kan worden. We hebben voedsel dagelijks nodig hebben en vele verse producten zijn ook maar beperkt houdbaar.

4 FOCUS OP AGRARISCHE PRODUCTEN

We maken een selectie van landbouw- en visserijproducten en zetten de agrohandelscijfers op een rijtje.

4.1 AARDAPPELEN

Vlaanderen heeft in 2022 bij aardappelen een handelsoverschot van +1,7 miljard euro. Dat is volledig te danken aan de uitvoer van aardappelbereidingen (zoals gekoelde en diepgevroren frieten, kroketten, puree, chips, vlokken en granulaten), goed voor ruim 2,3 miljard euro. De handel in verse aardappelen, inclusief pootgoed, vertoont daarentegen een negatief saldo van -365 miljoen euro.

Bijna de helft van onze aardappelexport gaat naar drie landen: Frankrijk (457 miljoen euro), Nederland (355 miljoen euro) en het Verenigd Koninkrijk (344 miljoen euro). Ook de Verenigde Staten, Duitsland en Spanje pieken ruim boven de 100 miljoen euro. Onze aardappelen, of beter aardappelbereidingen, gaan overzees niet alleen naar de VS, maar ook naar andere verre bestemmingen, zoals Saoedi-Arabië (93 miljoen euro) en Brazilië (86 miljoen euro). Verse aardappelen voeren we vooral in uit Frankrijk en Nederland.

De aardappelhandel kende in 2022 een spectaculaire groei. In vergelijking met 2021 is de uitvoerwaarde van aardappelen met 50% gestegen en het handelssaldo met 61%. Ook door de jaren heen is er een groei, al sputterde de motor in 2020 en 2021. De coronapandemie verstoorde de wereldwijde markt, zeker voor een product dat vaak in restaurants en op evenementen wordt gegeten. In het voorbije jaar deden alle grote afzetmarkten het goed.

In 2022 voerde Vlaanderen 3,5 miljoen ton aardappelen uit, in 2021 was dat nog maar 3,2 miljoen ton en in 2018 2,9 miljoen ton. De toename is er dus ook een in volume, niet alleen in waarde. Er worden ook meer aardappelen ingevoerd, deels om er bereidingen van te maken. In 2022 ging het om 2,9 miljoen ton.

Tabel 3: in- en uitvoer van aardappelen, in miljoen euro, Vlaanderen, 2022

product	invoer	uitvoer	saldo
aardappelbereidingen	278,4	2 337,6	2 059,2
consumptieaardappelen	499,4	168,1	-331,3
pootaardappelen	49,7	15,6	-34,1
totaal aardappelen	827,5	2 521,3	1 693,8

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

4.2 GRANEN

Vlaanderen is een netto-importeur van granen. Het handelstekort loopt op tot ruim -1,8 miljard euro. De import ter waarde van 2,4 miljard euro gaat vooral terug op vier graansoorten. Tarwe (zowel zacht als hard) staat met 29% op de eerste plaats. Daarna volgen gerst en maïs, met elk een aandeel van 22,5%, en rijst met 21%. Bij rijst is het handelstekort beperkt, want er vindt veel heruitvoer plaats (427 miljoen euro). Rijst is daarmee goed voor drie kwart van onze graanexport. Tarwe staat op de tweede plaats met 15%.

73,5% van het geïmporteerde graan komt uit de EU. De voornaamste graanleverancier is met grote voorsprong Frankrijk (1,2 miljard euro). Frankrijk levert, in waarde uitgedrukt, 75% van de ingevoerde gerst, 68% van de tarwe en 48% van de maïs. Het Franse aandeel is in 2022 nog gestegen. Oekraïne (111 miljoen euro) en Nederland (77 miljoen euro) zijn ook belangrijke maïsleveranciers. Duitsland springt eruit

////////////////////////////////////

bij tarwe (112 miljoen euro). Vlaanderen voert het meeste rijst in uit Myanmar (163 miljoen euro), Pakistan (84 miljoen euro), en Spanje (70 miljoen euro).

In vergelijking met 2021 is de graanhandel aanzienlijk toegenomen, de invoer met maar liefst 34% en de uitvoer met 17%. Ook tegenover 2018 is de Vlaamse in- en uitvoer van graan gestegen. De forse prijsstijgingen op de wereldmarkt en de inflatie verklaren de groei in 2022, want in hoeveelheid uitgedrukt is de import op jaarbasis met 2,5% gedaald tot 6,9 miljoen ton, waarvan 2,2 miljoen ton tarwe, 1,8 miljoen maïs, 1,8 ton miljoen gerst en 857.000 ton rijst.

Tabel 4: in- en uitvoer van granen, in miljoen euro, Vlaanderen, 2022

product	invoer	uitvoer	saldo
tarwe	708,1	87,8	-620,3
gerst	543,7	13,1	-530,7
maïs	543,6	32,8	-510,8
rijst	504,6	426,6	-78,0
haver	50,7	2,1	-48,6
sorghum	11,3	0,5	-10,8
rogge	4,9	0,5	-4,4
triticale	1,2	0,2	-1,1
overige granen	51,0	14,7	-36,2
totaal granen	2 419,2	578,3	-1 840,9

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

4.3 OLIEHOUDENDE ZADEN

Net zoals bij granen is Vlaanderen netto-importeur van oliehoudende zaden, die bestemd zijn voor de diervoeder- en voedingsindustrie, biobrandstoffen en chemische toepassingen. De totale invoer is goed voor 2,6 miljard euro. Het handelstekort bedraagt -1,3 miljard euro. Onze uitvoer is vooral wederuitvoer van uitheemse producten. Via onze havens komen ze de EU-markt binnen. Kool- en raapzaad neemt 66% van de invoerwaarde in, soja 15% en lijnzaad 13%. Koolzaad klokt zelfs af op 80% van de uitvoer.

68% van de geïmporteerde oliezaden komt van buiten de EU. Australië neemt 30% van de totale invoerwaarde in en laat Frankrijk (16%) en Oekraïne (11%) achter zich. Deze top drie komt overeen met die voor koolzaad. Uit Australië (759 miljoen euro) voeren we het meest in, voor Frankrijk (302 miljoen euro) en Oekraïne (282 miljoen euro). Roemenië (153 miljoen euro) staat op de vierde plaats. Onze export gaat bijna volledig naar Duitsland (916 miljoen euro). Soja komt voornamelijk uit Brazilië (178 miljoen euro) en Canada (93 miljoen euro). Nederland (43 miljoen euro) is onze belangrijkste afzetmarkt. Rusland (149 miljoen euro) en Kazachstan (146 miljoen euro) leveren lijnzaad aan, dat we deels doorvoeren naar Duitsland (54 miljoen euro).

Ook bij de oliezaden heeft er een ferme groei plaatsgevonden in 2022. De invoer nam met 47% toe, de uitvoer verdubbelde zelfs. Dat ligt niet alleen aan gestegen prijzen, maar ook aan het toegenomen volume. De invoerhoeveelheid klom op jaarbasis met 15% tot 3,5 miljoen ton, waarvan 2,3 miljoen ton koolzaad, 592.000 ton soja en 396.000 ton lijnzaad.

////////////////////////////////////

Tabel 5: in- en uitvoer van oliehoudende zaden, in miljoen euro, Vlaanderen, 2022

product	invoer	uitvoer	saldo
kool- en raapzaad	1 683,8	1 006,1	-677,7
soja	379,8	92,5	-287,3
lijnzaad	322,0	111,6	-210,4
overige oliehoudende zaden	174,0	46,5	-127,5
totaal oliehoudende zaden	2 559,7	1 256,7	-1 303,0

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

4.4 GROENTEN

De handel in groenten levert een positief handelssaldo op van +874 miljoen euro. Dat is uitsluitend te danken aan het aandeel van de verwerkte groenten. Vlaanderen is de grootste speler op de wereldwijde markt van diepvriesgroenten. In 2022 is de uitvoer ervan goed voor 1,4 miljard euro, terwijl de invoer op nog geen 400 miljoen euro ligt. De uitvoer van groenten in blik is ook nog aanzienlijk (422 miljoen euro), maar daar is het saldo negatief (-110 miljoen euro).

Bij de verse groenten is er dit jaar een klein handelstekort (-35 miljoen euro). Tomaten zijn het voornaamste verse exportproduct, goed voor een exportwaarde van 291 miljoen euro en een saldo van +190 miljoen euro. Prei kan prat gaan op een uitvoer van 43 miljoen euro en een saldo van +35 miljoen euro. Kropsla, wortelen witloof, paddenstoelen en aubergines noteren eveneens een handelsoverschot, wat niet gezegd kan worden van uien, erwten, bonen, bloemkool, asperges, courgetten, paprika, komkommer en schorseneren. Een deel van de ingevoerde verse groenten is bestemd voor de exportgerichte verwerkende industrie.

Vlaamse groenten vinden vooral hun weg naar Duitsland (631 miljoen euro), Frankrijk (537 miljoen euro), Nederland (421 miljoen euro) en het Verenigd Koninkrijk (320 miljoen euro). De verwerkte groenten gaan ook naar buiten Europa. De VS zijn daar met een waarde van 107 miljoen euro een stevige klant. De top drie van groenteleveranciers neemt bijna 70% van onze import in: Nederland (857 miljoen euro), Frankrijk (270 miljoen euro) en Spanje (226 miljoen euro). Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk dragen het meest bij tot het handelsoverschot; een handelstekort is er met Nederland en Spanje.

Tegenover 2021 is de invoer van groenten met 10% gegroeid, de uitvoer met 9%. Diepvriesgroenten zijn een vaste waarde: de uitvoer ging op jaarbasis weer met 13% omhoog. De export van verse groenten daalde daarentegen met 2%, onder meer door een sterke achteruitgang bij prei (-34%), asperges (-39%) en bloemkool (-45%). In hoeveelheid uitgedrukt voerde Vlaanderen in 2022 2,5 miljoen ton groenten uit, waarvan 1,4 miljoen ton diepvriesgroenten. De invoer besloeg 1,8 miljoen ton, waarvan 1,0 miljoen ton verse groenten.

////////////////////////////////////

Tabel 6: in- en uitvoer van groenten, in miljoen euro, Vlaanderen, 2022

product	invoer	uitvoer	saldo
verse groenten	816,0	780,7	-35,3
tomaten	101,6	291,2	189,7
prei	7,9	42,8	34,9
kropsla	6,7	28,6	21,9
wortelen en rapen	43,4	60,1	16,8
witloof	10,6	16,0	5,4
paddenstoelen en truffels	44,9	46,8	1,9
aubergines	11,4	12,1	0,7
schorseneren	14,4	2,4	-11,9
komkommers	65,0	50,1	-14,9
paprika	78,2	63,6	-14,7
courgetten	24,6	7,9	-16,6
asperges	31,9	15,0	-16,9
bloemkool en broccoli	29,0	5,7	-23,3
bonen	47,8	14,3	-33,6
erwten	38,2	4,2	-34,0
uien en sjalotten	66,2	24,8	-41,4
andere groenten	194,2	95,0	-99,2
verwerkte groenten	1 140,0	2 049,2	909,1
diepvriesgroenten	375,7	1 383,5	1 007,8
conservegroenten	532,8	422,3	-110,4
groentesappen	24,2	12,2	-12,0
andere groentebereidingen	207,4	231,1	23,7
totaal groenten	1 956,0	2 829,8	873,8

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

4.5 FRUIT

De handel in fruit vertoont, anders dan in de voorbije jaren, een handelsoverschot (+204 miljoen euro). Dat is vooral toe te schrijven aan vers fruit, dat uitzonderlijk veel meer is uitgevoerd dan ingevoerd. Bij verwerkt fruit is import en export meer in evenwicht.

Vlaanderen is met de havens van Antwerpen en Zeebrugge een belangrijke draaischijf in de wereldhandel van fruit. Zo voeren we voor 1,2 miljard euro aan zuidvruchten in, maar in waarde uitgedrukt voeren we in 2022 zelfs voor 1,4 miljard euro uit aan deze producten. Het gaat vooral om bananen en kiwi's, maar ook om ananassen en avocado's. In hoeveelheid uitgedrukt is de import van zuidvruchten logischerwijze nog altijd groter dan de (weder)uitvoer: 1,4 miljoen ton versus 1,1 miljoen ton. Bij fruitsappen overstijgt de uitvoer de invoer, met een overschot van 120 miljoen euro tot gevolg.

Bij vers fruit van eigen bodem valt op dat peren ons belangrijkste exportproduct zijn. De uitvoer is goed voor 270 miljoen euro, het handelsoverschot bedraagt +244 miljoen euro. Ook aardbeien springen eruit, met een uitvoer van 147,5 miljoen euro en een saldo van +68 miljoen euro. Ons handelstekort is het grootst bij citrusvruchten en druiven. Ook bij avocado's, perziken, ananassen, pruimen en appels is de invoer duidelijk groter dan de uitvoer.

////////////////////////////////////

4.6 SIERTEELT

Vlaanderen heeft in 2022 bij sierteelproducten een handelsoverschot van +84 miljoen euro. In vergelijking met 2021 is de uitvoer met 14% gedaald, de invoer zelfs met 18%. Er komt daarmee een einde aan een jarenlang stijgende trend, die nog versterkt werd door de coronacrisis in 2020 en 2021. Toen gingen veel planten en bloemen voor huis en tuin over de toonbank omdat mensen noodgedwongen meer thuisbleven. Tegenover 2018 is er nog altijd een stijging van 15% bij de uitvoer en 17% bij de invoer. In hoeveelheid uitgedrukt gaat het in 2022 om een invoer van 157.000 ton en een uitvoer van 227.000 ton, de laagste volumes in de voorbije jaren.

Onze drie belangrijkste exportproducten zijn producten van boomkwekerijen (137,5 miljoen euro), kamerplanten (104 miljoen euro) en andere sierplanten (91 miljoen euro). Ze sluiten af met een handelsoverschot, en dat geldt ook voor perk- en balkonplanten, azalea's en rododendrons en knollen en bollen. Daartegenover staat dat rozen, anjers en andere snijbloemen in het rood gaan met een invoerwaarde van 122 miljoen euro en een tekort van -88 miljoen euro. De invoer is wel met een derde gedaald tegenover 2021.

91% van de export van sierteelproducten gaat naar de EU. Frankrijk (254 miljoen euro) en Nederland (144 miljoen euro) zijn de grootste afnemers. Bij de import komt 86% uit de EU. Nederland steekt er met 307 miljoen euro met kop en schouders bovenuit. De eerste achtervolger is Israël (37 miljoen euro), na Nederland de grootste leverancier van snijbloemen. De invoer ervan uit Ethiopië is in 2022 ingestort.

Tabel 8: in- en uitvoer van sierteelproducten, in miljoen euro, Vlaanderen, 2022

product	invoer	uitvoer	saldo
snijbloemen	121,6	33,8	-87,8
producten boomkwekerijen	67,3	137,5	70,1
kamerplanten	65,1	104,3	39,2
azalea's en rododendron	2,6	36,6	34,0
perk- en balkonplanten	49,2	80,2	31,1
bollen en knollen	29,1	46,1	17,0
andere sierplanten	111,0	91,4	-19,6
totaal sierteelt	446,0	529,9	83,9

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

4.7 VLEESVEE

De handel in vleesveeproducten levert in 2022 een positief handelssaldo op van +376 miljoen euro. Dat is grotendeels te danken aan vers rund- en kalfsvlees, met voorsprong het belangrijkste exportproduct in deze categorie (615 miljoen euro). Vlaanderen voert ook nog rundvleesbereidingen (102 miljoen euro) uit. Bij de levende dieren is er een tekort van -5 miljoen euro, vooral door de invoer van kalveren (99 miljoen euro). De import van gedroogd en gerookt rundvlees (8 miljoen euro) is voor het eerst in jaren groter dan de export.

97% van het verse rund- en kalfsvlees dat we uitvoeren, blijft binnen de EU. De vier belangrijkste bestemmingen zijn Nederland (171 miljoen euro), Frankrijk (166 miljoen euro), Duitsland (88 miljoen euro) en Italië (68 miljoen euro). Van het ingevoerde verse rundvlees komt 90% uit de EU, vooral uit Nederland (85 miljoen euro), Frankrijk (69 miljoen euro) en Ierland (41 miljoen euro). De belangrijkste niet-Europese leveranciers zijn Argentinië (11 miljoen euro), Nieuw-Zeeland (6 miljoen euro) en Uruguay (5 miljoen euro);

////////////////////////////////////

Tabel 10: in- en uitvoer van zuivel, in miljoen euro, Vlaanderen, 2022

product	invoer	uitvoer	saldo
volle en magere melk	338,82	464,30	125,48
melkpoeder	522,27	624,50	102,23
gecondenseerde melk	127,40	341,08	213,68
wei en lactose	94,16	53,45	-40,71
boter en melkvet	559,37	477,73	-81,65
kaas	1 315,82	983,66	-332,16
room	387,46	374,60	-12,86
melkdranken	38,55	141,05	102,50
yoghurt	172,73	317,17	144,45
zuivelbereidingen	42,71	144,14	101,43
consumptie-ijs	57,77	115,88	58,11
totaal zuivelproducten	3 657,07	4 037,56	380,49

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

4.9 VARKENS

De handel in varkens is goed voor een handelsoverschot van +1,2 miljard euro. Het meest verhandelde product is vers varkensvlees, dat met een uitvoerwaarde van 1,3 miljard euro een zeer succesvol Vlaams exportproduct is. Het saldo is ook positief voor levende dieren (+56 miljoen euro) en vleesbereidingen (+7 miljoen euro). De enige uitzondering is gedroogd en gerookt varkensvlees (-52 miljoen euro).

Het verse varkensvlees dat we uitvoeren, gaat voor 89% naar andere EU-lidstaten. Bijna 60% is in 2022 bestemd voor drie markten: Polen (313 miljoen euro), Duitsland (295 miljoen euro) en Nederland (160 miljoen euro). De top tien bestaat voorts uit Italië, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk, Roemenië, Frankrijk, Bulgarije en Zuid-Korea. Meer dan de helft van de import komt uit Nederland (88 miljoen euro). Duitsland staat op de tweede plaats (33 miljoen euro). Levende dieren exporteren we voornamelijk naar Duitsland, gevolgd door Spanje en Nederland. Het Verenigd Koninkrijk en Nederland zijn de grootste afnemers van vleesbereidingen. Italië en Duitsland zijn de belangrijkste leveranciers van gedroogd en gerookt vlees.

In vergelijking met 2021 is de uitvoer van varkensproducten met 11% gestegen. Tegenover 2018 bedraagt de toename 16%. De invoer is in dezelfde periode zelfs met 28% gestegen, al was de groei in 2022 beperkt (+2,5%). Vers varkensvlees liet in 2022 een uitvoer van 622.000 ton optekenen, tegenover een invoer van 90.000 ton. De uitvoer lag in 2021 nog boven de 700.000 ton, dus de groei van de uitvoerwaarde is het gevolg van prijsstijgingen.

////////////////////////////////////

4.11 VIS EN ZEEVRUCHTEN

Vlaanderen is een netto-importeur van visserijproducten. De invoerwaarde in 2022 bedraagt 2,0 miljard euro, de uitvoer 1,2 miljard euro. Het handelstekort is zowel groot bij vis als bij schaal- en weekdieren (o.a. garnalen, scampi's, kreeft, krab, mosselen, oesters). Vismeel, visolie en andere zeeproducten vervolledigen als restcategorie het plaatje.

46% van de invoer van visserijproducten komt van buiten de EU. Het aandeel van de niet-EU-invoer ligt het hoogst bij de schaal- en weekdieren (64,5%) en overige zeeproducten (68%). Onze belangrijkste leverancier van vis is Nederland (294 miljoen euro), gevolgd door Duitsland (97 miljoen euro), Frankrijk en Zweden (elk 72 miljoen euro). Denemarken, IJsland, Litouwen, Polen, Vietnam en China vervolledigen de top tien. Bij schaal- en weekdieren voert Nederland (242 miljoen euro), leverancier van mosselen en garnalen, eveneens het klassement aan. De eerste achtervolgers komen uit het Verre Oosten en leveren onder meer scampi's: India (173 miljoen euro), Vietnam (133 miljoen euro) en Bangladesh (63 miljoen euro).

Onze uitvoer van visserijproducten is voornamelijk gericht op de EU en het Verenigd Koninkrijk. Onze drie grote afzetmarkten voor vis zijn Nederland (198 miljoen euro), Frankrijk (113 miljoen euro) en het Verenigd Koninkrijk (65 miljoen euro). Bij de schaal- en weekdieren is de volgorde anders. Frankrijk (244 miljoen euro) staat aan de leiding en Nederland (122 miljoen euro) is tweede. Duitsland (64 miljoen euro) staat op de derde plaats.

Het herstel van de handel in visserijproducten zet zich door na het moeilijke coronajaar 2020. Tegenover 2021 is de invoer (+21%) en uitvoer (+23%) aanzienlijk gestegen. Bij schaal- en weekdieren is de groei het grootst, terwijl de handel tussen 2018 en 2020 nog gestaag afnam. Ook tegenover 2018 is er een gevoelige stijging bij de drie categorieën. Vlaanderen voerde in 2022 143.000 ton vis en 102.000 ton schaal- en weekdieren in; de uitvoer bedroeg respectievelijk 71.000 ton en 62.000 ton. Bij vis is dat minder dan in 2021, bij zeevruchten een pak meer. Bij de uitvoer zit ook doorvoer van uitheemse producten als zalm, scampi's, victoriabaars en pangasius.

Tabel 13: in- en uitvoer van visserijproducten, in miljoen euro, Vlaanderen, 2022

product	invoer	uitvoer	saldo
vis	1 027,8	492,5	-535,2
levend vers en gekoeld	381,8	149,8	-232,0
gezouten, gedroogd en gerookt	110,9	44,7	-66,2
bereidingen en conserven	242,8	163,7	-79,1
zoetwatervis	287,4	131,1	-156,3
siervissen	4,8	3,2	-1,6
schaal- en weekdieren	912,3	579,2	-333,1
overige zeeproducten	101,2	129,4	28,2
vismeel	10,2	1,1	-9,1
visvetten en oliën	68,8	105,5	36,7
overige zeeproducten	22,2	22,8	0,6
totaal visserij	2 041,2	1 201,1	-840,1

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

////////////////////////////////////

5 FOCUS OP HANDELSPARTNERS

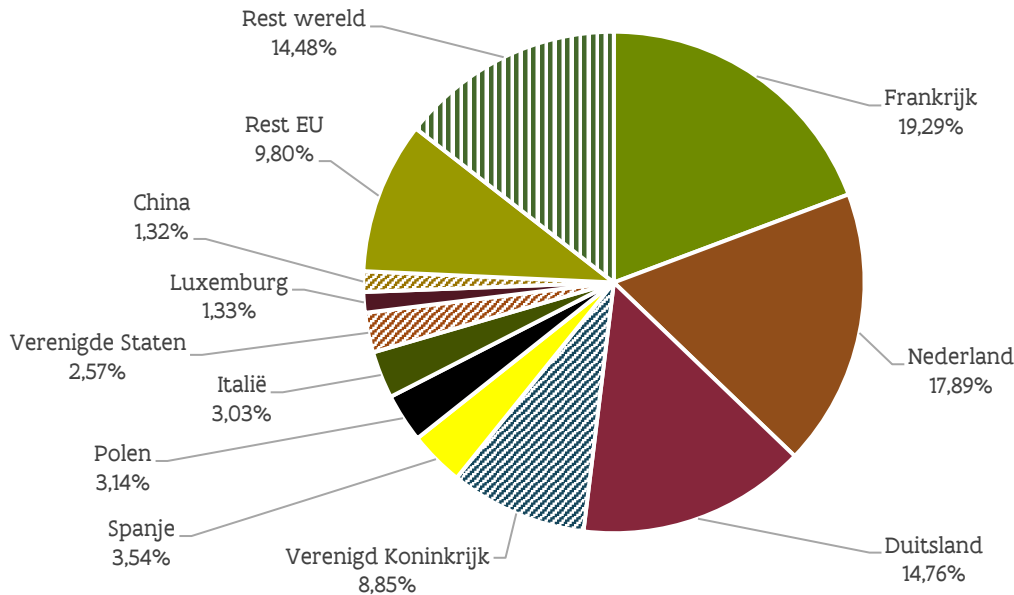
5.1 EXPORT

In 2022 is Frankrijk in waarde de belangrijkste afzetmarkt voor agrovoedingsproducten uit Vlaanderen. Onze zuiderburen klokken af op 10,4 miljard euro. Nederland en Duitsland volgen met respectievelijk 9,6 miljard euro en 7,9 miljard euro. Frankrijk staat op de eerste plaats bij aardappelen, banketbakkerswerk, vers vlees, bier, margarine, schaal- en weekdieren, sierteeltproducten, meststoffen, veevoeders en landbouwmaterieel. Nederland is de grootste afnemer van zuivelproducten, vleesbereidingen, vis, vers fruit en cacao producten. Duitsland leidt bij verse en diepvriesgroenten, bestrijdingsmiddelen, koolzaad, cacao en tabak.

Het Verenigd Koninkrijk (4,8 miljard euro) staat afgescheiden op de vierde plaats. In de top 10 staan nog vier EU-lidstaten: Spanje (1,9 miljard euro), Polen (1,7 miljard euro), Italië (1,6 miljard euro) en Luxemburg (714 miljoen euro). De twee eerste niet-Europese landen zijn de Verenigde Staten (1,4 miljard euro) en China (712 miljoen euro). Naar de VS exporteren we vooral landbouwwerktuigen, meststoffen, aardappelbereidingen, cacao producten en banketbakkerswerk; naar China vlas, cacao producten en bier.

In vergelijking met 2021 heeft Vlaanderen heel wat meer uitgevoerd naar de meeste landen, wat uiteraard niet los te zien valt van de stevige prijsstijgingen bij voedsel en andere agrarische producten. De sterkste groei op jaarbasis noteren Spanje (+36%), Duitsland (+27%) en Frankrijk (+25%). 73% van de export gaat naar de EU – hetzelfde aandeel als in 2021. Tegenover 2020 is dit aandeel kleiner geworden door de uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de EU.

Figuur 4: belangrijkste afzetmarkten voor agrarische producten (gearceerd = buiten EU), in %, Vlaanderen, 2022

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

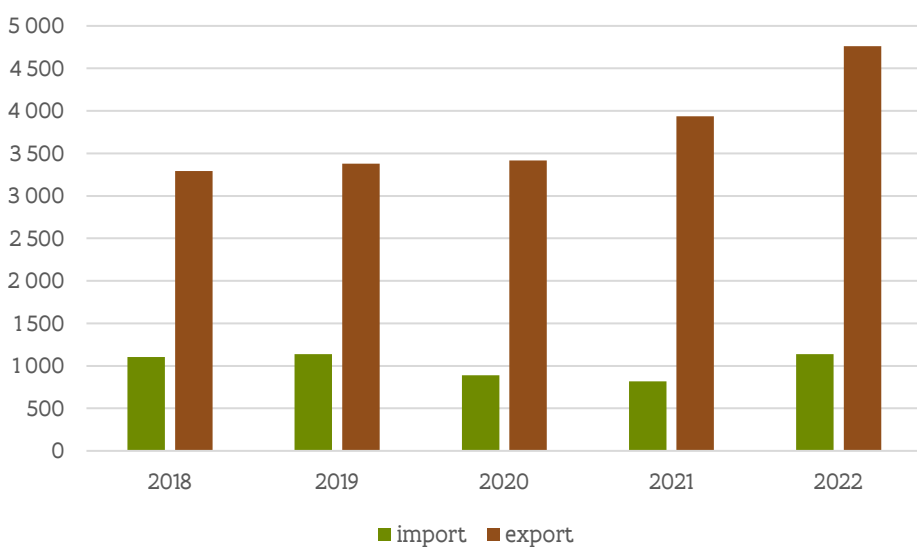

Uit het Verenigd Koninkrijk voert Vlaanderen heel wat landbouwtractoren in (248 miljoen euro). Daarna volgen zuivelproducten (168 miljoen euro), met name kaas en boter, en pure alcohol (106 miljoen euro). Bestrijdingsmiddelen duiken net onder de 100 miljoen euro. Gerst, oliën, veevoeders, diervetten, gepofte granen en banketbakkerswerk zitten al onder de 50 miljoen euro.

In vergelijking met 2021 is de export van meststoffen (+116%), margarine (+42%), aardappelbereidingen (+40%) en banketbakkerswerk (30%) er sterk op vooruitgegaan. Bij de import zijn er opvallende stijgingen bij gerst (+106%), tractoren (+95%), veevoeders (+44%) en alcohol (+43%).

Als we vergelijken met de jaren ervoor valt op dat wijn pas sinds 2021 een belangrijk exportproduct geworden is en dat er sinds 2018 een stevige vooruitgang is bij de export van de belangrijkste producten. Enkel bij cacao-producten is de toename gering. Een forse daling noteerden voorts ook fruitsappen en water en limonade. De import van tractoren heeft pas echt vaart genomen sinds 2019. Kaas zit pas in de lift na 2021, terwijl boter en oliën het minder goed doen.

Figuur 6: agrohandel met Verenigd Koninkrijk, in miljoen euro, Vlaanderen, 2018-2022

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

6 AANDEEL VAN VLAANDEREN IN BELGIË EN EU

De agrohandel is een belangrijke pijler van de totale Vlaamse handel. De agrarische producten waren in 2022 volgens het nationale concept van de Nationale Bank van België goed voor 9,4% van de totale Vlaamse import en 11,8% van de totale export. Het aandeel is voor het tweede jaar op rij gezakt. In 2021 was dat nog respectievelijk 10,5% en 12,8%, in 2020 12,3% en 14,9%. Dat komt omdat de handel in agroproducten in de voorbije jaren iets stabielier was dan de totale handel. Deze laatste kende een serieuze dip in het coronajaar 2020, waardoor het aandeel van de agrohandel hoger lag dan normaal. In 2021 en 2022 was er door de economische heropleving en prijsstijgingen, o.a. bij aardolie en aardgas, een sterke monetaire groei van de algemene handel, terwijl de stijging minder uitgesproken was voor agroproducten.

Het Vlaamse aandeel in de totale Belgische in- en uitvoer van agrarische producten bedraagt volgens het communautaire concept van de Nationale Bank van België respectievelijk 86,5% en 84,6%. Ten opzichte van de vorige jaren is het aandeel van de import en export in de nationale agrohandel nagenoeg hetzelfde gebleven. Bij de meeste productgroepen zit het aandeel tussen 75% en 100%. De enige uitzonderingen bij de uitvoer zijn zuivelproducten (74%), aardappelen (70%), gedroogd en gerookt vlees (63%) en aromatische planten (60%). Bij de invoer gaat het deels om dezelfde producten: zuivelproducten (74%), insecten (73%); bestrijdingsmiddelen (72%) en aromatische planten (68%).

Vlaanderen is ook een vooraanstaande speler in de Europese agrohandel. Het aandeel van Vlaanderen in de EU bedraagt 6,4% bij de invoer van agrarische producten en 7,0% bij de uitvoer ervan. Bij de uitvoer vallen de hoge percentages op bij de overige gewassen (met o.a. tabak, cacao, vlas en koffie) (23,7%), aardappelen (22,5%), meststoffen (15,2%), andere oliën en vetten (met o.a. margarine) (13,8%), suikerhoudende gewassen (13,5%), andere dierlijke producten zoals diervetten (12,2%), honing (11,8%), oliehoudende zaden (met o.a. koolzaad en soja) (11,7%), verwerkte groenten (10,6%) en graanproducten (met o.a. banketbakkerswerk) (9,7%). Dat hangt enerzijds samen met exportgerichte sectoren zoals aardappelbereidingen, diepvriesgroenten en koekjes, en anderzijds met de functie van Europese toegangspoort die onze haveninfrastructuur heeft voor bepaalde uitheemse producten.

Tabel 15: aandeel Vlaanderen in de Belgische en EU-handel van agrarische producten (hoofdgroepen), in miljoen euro en %, Vlaanderen, 2022

productgroep	invoer	uitvoer	saldo	invoer % België	uitvoer % België	invoer % EU	uitvoer % EU
akkerbouwproducten	19 587	19 548	-40	89,92%	83,49%	7,96%	8,55%
aardappelen	828	2 521	1 694	80,52%	70,43%	10,91%	22,53%
afgeleide producten	2 872	4 276	1 404	84,82%	86,70%	6,01%	7,40%
bijproducten van granen	165	185	20	92,57%	84,01%	7,87%	8,46%
bijproducten van suikerraffinaderij	122	19	-103	87,19%	74,55%	12,10%	3,93%
droge peulvruchten	114	82	-32	78,28%	78,77%	6,83%	9,16%
graanproducten	2 692	5 133	2 442	83,14%	84,13%	6,95%	9,67%
granen in korrel	2 419	578	-1 841	88,01%	82,68%	7,69%	1,71%
oliehoudende bijproducten	622	554	-68	97,77%	92,63%	4,07%	8,29%
oliehoudende producten	2 675	1 298	-1 377	90,99%	93,65%	8,09%	5,45%
oliehoudende zaden	2 560	1 257	-1 303	98,39%	98,05%	9,54%	11,73%
overige gewassen	3 468	2 514	-954	97,77%	81,08%	13,60%	23,72%
suikerhoudende gewassen	40	113	72	98,57%	96,90%	8,12%	13,48%
suikerhoudende producten	675	958	282	87,51%	80,34%	6,76%	8,46%

////////////////////////////////////

productgroep	invoer	uitvoer	saldo	invoer % België	uitvoer % België	invoer % EU	uitvoer % EU
zaaigoed	335	59	-277	87,88%	77,78%	7,32%	1,14%
dierlijke producten	7 255	9 704	2 449	77,61%	81,31%	5,61%	5,53%
andere dierlijke producten	351	247	-104	96,03%	89,84%	17,29%	12,23%
bijenhonig	93	89	-5	95,91%	98,87%	8,75%	11,81%
eieren	245	244	-1	92,33%	96,81%	7,92%	6,17%
fokdieren	73	109	36	98,12%	89,85%	4,30%	4,45%
gedroogd en gerookt vlees	143	77	-66	74,57%	63,00%	5,43%	2,09%
niet-eetbare dierlijke producten	271	326	55	89,42%	87,23%	2,91%	3,46%
slacht- en gebruiksdieren	382	550	168	79,26%	86,37%	5,11%	5,78%
vers vlees	1 313	3 161	1 848	77,13%	88,59%	3,16%	5,69%
vleesbereidingen	727	864	137	80,56%	82,74%	7,15%	6,08%
zuivelproducten	3 657	4 038	380	73,66%	74,06%	7,27%	5,46%
tuinbouwproducten	6 387	7 016	629	87,96%	88,59%	5,31%	6,05%
aromatische planten	66	37	-29	67,73%	60,33%	3,01%	2,66%
noten	367	177	-189	89,59%	95,86%	4,24%	4,85%
olijfoliën en bijproducten	82	40	-42	87,84%	74,87%	1,72%	0,49%
rubbers	322	50	-272	99,89%	14,36%	9,25%	5,63%
sierteelt	446	530	84	88,80%	88,41%	3,10%	2,62%
vers fruit	1 899	2 076	177	86,32%	95,56%	5,35%	7,61%
verse groenten	816	781	-35	89,58%	93,46%	4,49%	4,01%
verwerkt fruit	1 250	1 276	26	88,66%	87,31%	7,14%	8,26%
verwerkte groenten	1 140	2 049	909	86,57%	92,99%	7,28%	10,55%
agro-industriële producten	5 313	7 325	2 012	88,31%	86,20%	7,49%	9,22%
bestrijdingsmiddelen	616	1 622	1 006	71,54%	86,10%	5,02%	9,96%
landbouwmaterieel	1 949	2 442	493	92,58%	94,91%	6,30%	5,86%
meststoffen	2 748	3 261	513	90,10%	80,70%	9,92%	15,20%
overige producten	7 811	10 217	2 406	84,87%	86,43%	5,06%	5,89%
andere oliën en vetten	802	1 888	1 085	92,38%	89,99%	5,34%	13,82%
andere zeeproducten	101	129	28	95,21%	98,65%	4,25%	6,70%
dranken	2 438	3 547	1 109	78,16%	77,84%	5,69%	4,87%
insecten	0	0	0	72,65%	94,56%	2,39%	0,99%
producten niet elders vernoemd	951	1 471	520	83,29%	89,14%	5,12%	5,86%
schaal- en weekdieren	912	579	-333	94,19%	98,16%	6,07%	7,80%
veevoeders	1 578	2 111	532	91,91%	96,61%	8,96%	8,96%
vis	1 028	493	-535	80,19%	80,67%	2,40%	1,71%
totaal	46 353	53 809	7 456	86,46%	84,62%	6,43%	6,96%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB en Comext (Eurostat)

Nederland is met een uitvoer ter waarde van 133 miljard euro in de EU de grootste exporteur van agrarische producten. Duitsland en Frankrijk vervolledigen het podium. België staat met 63 miljard euro op de zesde plaats, na Spanje en Italië, maar voor Polen, Denemarken, Oostenrijk en Ierland. Vlaanderen zou als aparte lidstaat op dezelfde plaats komen.

////////////////////////////////////

Qua invoer staat Duitsland op nummer één met 122 miljard euro. Daarna volgen Nederland, Frankrijk, Italië en Spanje. Op de zesde plaats prijkt België met 54 miljard euro. Vlaanderen komt daarna. De top tien van lidstaten gaat verder met Polen, Zweden, Denemarken en Oostenrijk.

Van de 27 EU-lidstaten zijn er 11 met een agrohandelsoverschot. Nederland voert de lijst soeverein aan met een overschot van +40 miljard euro. De eerste achtervolgers zijn Polen en Spanje. België is vierde met +10 miljard euro. Vlaanderen volgt met +7,5 miljard euro en gaat Frankrijk, Ierland en Denemarken vooraf. Ook bij Hongarije, Litouwen, Bulgarije en Oostenrijk helt de balans positief over. Opvallend is dat Italië licht in het rood gaat, terwijl het in 2021 nog een overschot had van +6 miljard euro. De import is er veel sterker gestegen dan de export. Het grootste agrohandelstekort heeft traditioneel Duitsland met -10 miljard euro. Ook bij Zweden, Portugal en Roemenië overschrijdt het saldo de kaap van de -5 miljard euro.

Tabel 16: invoer, uitvoer en handelssaldo van EU-lidstaten bij agrarische producten, in miljard euro, 2022

Land	Invoer	Uitvoer	Saldo
Nederland	93,32	133,22	39,91
Duitsland	121,86	111,83	-10,03
Frankrijk	86,11	91,88	5,78
Spanje	58,53	71,87	13,34
Italië	66,89	66,75	-0,14
België	53,68	63,47	9,79
Polen	37,29	52,02	14,73
Denemarken	19,67	24,07	4,40
Oostenrijk	18,83	19,16	0,33
Ierland	13,26	17,85	4,59
Hongarije	11,71	14,63	2,92
Zweden	21,94	13,71	-8,23
Tsjechië	15,37	12,63	-2,73
Roemenië	17,12	11,74	-5,38
Portugal	16,78	10,71	-6,07
Griekenland	11,19	10,21	-0,98
Litouwen	7,66	9,43	1,77
Bulgarije	8,33	8,99	0,66
Slowakije	8,21	6,12	-2,09
Finland	8,46	4,99	-3,47
Letland	5,17	4,84	-0,33
Slovenië	4,97	3,98	-0,98
Kroatië	5,66	3,82	-1,83
Estland	2,79	2,21	-0,58
Luxemburg	3,37	1,64	-1,73
Cyprus	1,69	0,52	-1,17
Malta	0,96	0,40	-0,57

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB en Comext (Eurostat)

7 VOORUITBLIK OP 2023

Uit voorlopige cijfers blijkt dat Vlaanderen in de eerste drie maanden van 2023 voor 14,6 miljard euro aan agrovoedingsproducten uitvoerde. De invoer bedroeg 12,2 miljard euro. Daaruit blijkt dat de groei zich doorzet. De uitvoer stijgt tegenover dezelfde periode in 2022 met 17%, de invoer met 15%. Begin 2022 lagen de groeicijfers wel nog boven de 20%. Toen begon ook net de oorlog in Oekraïne, wat het beeld mogelijk vertekent. Bij de akkerbouwproducten en dierlijke producten is de stijging in 2023 het grootst, met bv. voor de uitvoer respectievelijk +29% en +23%. Bij de tuinbouwproducten en overige producten is de groei iets minder groot. Bij de agro-industriële producten is er na de spectaculaire toename in 2022 zelfs een lichte daling.

Tabel 17: invoer en uitvoer bij agrarische producten in het eerste kwartaal van het jaar, in miljard euro, Vlaanderen, 2019-2023

productgroep	export 2019	export 2020	export 2021	export 2022	export 2023	import 2019	import 2020	import 2021	import 2022	import 2023
akkerbouwproducten	3,70	4,04	3,91	4,58	5,93	3,44	3,41	3,60	4,57	5,48
dierlijke producten	1,75	1,98	1,85	2,13	2,63	1,19	1,31	1,32	1,58	1,99
tuinbouwproducten	1,51	1,56	1,53	1,59	1,74	1,47	1,52	1,56	1,50	1,61
agro-industriële producten	1,29	1,10	1,16	1,83	1,80	0,89	0,74	0,79	1,18	1,14
overige producten	1,65	1,81	1,88	2,34	2,53	1,27	1,31	1,41	1,74	1,97
totaal	9,90	10,48	10,34	12,47	14,62	8,26	8,30	8,69	10,57	12,18

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

Belangrijke exportproducten blijven het goed doen: aardappelbereidingen (+96%), banketbakkerswerk (+30%), zuivelproducten (+29%), cacao's (+15%), diepvriesgroenten (+13%) en vers vlees (+12%). Zelfs bier (+4%) knoopt aan met een beperkte groei. Bij de uitvoer van agro-industriële producten is het beeld gemengd: landbouwmaterieel gaat erop vooruit (+25%), bestrijdingsmiddelen blijven status quo (-1%) en meststoffen kennen een terugval (-21%). Ook sierteeltproducten verliezen terrein (-7%). Bij de invoer vallen de groeicijfers op van koolzaad (+157%), consumptieaardappelen (+65%), eieren (+44%), zuivelproducten (+31%), verse groenten (+26%) en cacao (+17%).

Het is voorbarig om uit één kwartaal conclusies te trekken. Maar de verminderde groei tegenover 2021 kan ermee te maken hebben dat de inflatie in België in het eerste kwartaal van 2023 gezakt is naar 5% in maart, een tendens die zich trouwens nog altijd doorzet. Dat heeft voornamelijk te maken met de forse daling van de energieprijzen. De voedselprijzen swingen daarentegen nog altijd de pan uit. Het belang van de nog altijd bestaande inflatie blijkt uit het feit dat de totale agrarische export daalt tegenover het eerste kwartaal van 2021 als we het in ton uitdrukken (-1%). Bij de import is er een kleine stijging (+4%). Er is een groot verschil tussen de productcategorieën. Bij de tuinbouw- en agro-industriële producten zien we een daling van het volume bij in- en uitvoer, bij de akkerbouw- en dierlijke producten daarentegen een stijging bij in- en uitvoer.

De nog altijd ruime groei van de agrohandel in 2023 staat in contrast met de totale Vlaamse handel, waar er een beperkte daling is. Volgens Statistiek Vlaanderen op basis van INR-gegevens bedroeg de goederenuitvoer in het eerste kwartaal van 2023 114,4 miljard euro en de goedereninvoer 115,2 miljard euro, respectievelijk 0,6% en 1,7% lager dan in dezelfde periode vorig jaar. De lichte daling van de uitvoerwaarde komt vooral op rekening van farmaceutische producten, edelstenen, kunststof-, aardolie-

